

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

4 Jongens

„Aan deze vier jongelingen nu gaf God wetenschap en verstand in alle boeken en wijsheid, maar Daniël gaf Hij verstand in allerlei gezichten en dromen.”

Dan. 1 : 17.

Het gaat in onze tekst over vier jongens. Hun namen staan in de bijbel. Het zijn: Daniël, Hananja, Misaël en Azarja. Zo hadden hun ouders hen genoemd. Deze namen hadden allemaal een betekenis. Daniël betekent: God is Rechter; Hananja: Jehova geeft genade; Azarja: Jehova helpt; Misaël: wie is wat God is. De kanttekenaren concluderen hieruit dat deze jongens, die van koninklijke bloede geweest zijn (3) gelovige ouders hebben gehad.

Deze jongens werden op zeer jeugdige leeftijd weggevoerd naar Babel. Zij kwamen dus midden in de wereld terecht. Zij werden door de koning uitgekozen om opgeleid te worden tot staatsdienaren. Er lag dus, menselijk gezien, een geweldige toekomst voor hen open. Zij zouden opgeleid worden op staatskosten. Zij zouden met de beste spijs en drank gevoed worden. En laten we eerlijk zijn, de mens is maar een mens, het waren allemaal dingen om te watertanden.

Doch dan komt openbaar dat er in deze jongens een andere geest huisde. O zeker, zij waren wel in de wereld en zij moesten ook door de wereld, maar zij waren niet van de wereld. Het waren jongens die de vreze Gods kenden. De Heere had deze uit genade in hunne harten geplant. Daarom weigeren zij de spijs en drank te gebruiken, die de koning wilde dat zij gebruiken zouden.

Waarom deden zij dat eigenlijk? De spijs en dranken, die zij moesten gebruiken, waren eerst aan de afgoden gewijd geweest. Zodat, als zij zich dit alles zouden laten welgevallen, zij op z'n minst de schijn zouden geven, de afgoden te erkennen. En dat weigerden zij tot elke prijs. Dat was geen kleinigheid. Lees er de geschiedenis maar op na. Het zou hun verzorger het leven kunnen kosten.

Doch deze vier jongens vertrouwden op God. Die God waarvan zij in kindse dagen hadden gehoord. Die God, Wiens Naam zij in hun namen mee door het leven droegen. Dat had de naamsverandering, die zij in Babel gekregen hadden, niet ongedaan kunnen maken. Zij waagden het met God. Of liever: Zij geloofden in God en verkozen daarom gevoed te worden met de spijs die de Heere hen in Zijn Woord had voorgeschreven. Dat was heel eenvoudig: brood en water.

En wat is het gevolg? De Heere zegende hen. Hun prestaties waren groter dan van alle anderen, die met hen opgeleid werden. Want: „Aan deze vier jongelingen nu gaf God wetenschap en verstand in alle boeken en wijsheid, maar Daniël gaf Hij verstand in allerlei gezichten en dromen”.

De Heere beschaamde deze vier jongens in hun geloof niet. Wie werkelijk op de Heere vertrouwt, wordt nooit beschaamd.

4 Jongens. Zo staat er boven deze meditatie. Ik hoop dat onze jongens hem ook lezen zullen. Als ik over jongens spreek, dan bedoel ik natuurlijk daarbij ook de meisjes.

Onze kinderen moeten ook op jeugdige leeftijd de wereld in: Babel anno 1982. Die wereld is vol verleiding. Zij moeten studeren,

zich klaar maken voor het leven. Zij krijgen dan onder het leren zich zo ontzaggelijk veel spijs voorgezet. Willen ze in de wereld slagen, dan moeten ze met de wereld meedoen. Ze moeten in de wereld helemaal thuisraken. Zij moeten daarom allerlei feestavonden meemaken. Zij moeten kunnen dansen. Zij moeten verstand hebben van toneel, bioscoop en allerlei T.V. programma's, enz. Want anders weet je niets, dan kom je achter, om niet te zeggen, dat je achterlijk bent.

Velen geloven dit. Zij gaan door de mand zodra ze in de wereld gezet worden. Ze doen overal aan mee. Het is nergens meer aan te zien, dat ze de Naam van een Drieëinig God meedragen aan hun voorhoofden. Tot God bidden voor je eten en drinken, dat gaat nu eenmaal niet op school. Niemand doet het. Voor Zijn woord uitkomen, hoe kan dat nu, als iedereen over de voetbalsprekt. Naar het woord van God leven is in de wereld helemaal een onhaalbare zaak. Heus, als je niet van aanpassen weet, kom je nergens meer. Je moet wel. De tijd brengt al deze dingen mee. Je kunt gewoon niet anders. Zo wordt er veel geredeneerd en . . . gehandeld.

Doch, jongens en meisjes, als jullie zo praten en doen, dan rust de zegen des Heeren daar niet op. En die maakt uiteindelijk toch alleen maar rijk, waarlijk gelukkig, Spr. 10 : 22.

Ik zou zeggen: Neem aan die vier jongens in Babel een voorbeeld. Die hadden het echt niet gemakkelijker als jullie. Ik geloof dat ze het nog veel moeilijker hadden. Maar zij stonden in het leven met God. Daar kun je uiteindelijk alleen mee in het leven staan en staande blijven. Met God kun je in het leven ook een plaats innemen. Als je met God door het leven gaat, dan kom je in de wereld heus niet achter. Dan ben je de arme wereld, die God niet kent, zelfs ver vooruit. Want je leeft op een toekomst aan, die de wereld niet heeft, dat is een dienstbetrekking, niet aan het hof van een aardse monarch (zoals Nebukadnezar) maar aan het hof van de God des Hemels. Dat is het hof van Hem, Die een Heere der heren is en een Koning der koningen.

Om daarvoor opgeleid te worden, moet je in dit leven een andere „spijs” leren begere. Dat is het Woord van God. Dat moet je spijs zijn. Je moet lust hebben, om daarnaar te leven. Als Uwe woorden gevonden zijn, zo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten; want ik ben naar Uw naam genoemd, o HEERE, God der heirscharen, Jer. 15 : 16. Hoe zoet, zegt David, zijn Uwe redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honing mijnen mond. Uit Uwe bevelen krijg ik verstand, daarom haat ik alle leugenpaden, Ps. 119 : 103, 104.

Je „slaat” alleen, als je honger en dorst kent naar de woorden des eeuwigen levens. Want die zullen verzadigd worden.

Jongens en meisjes, en ook ouderen, houdt daar rekening mee.

Ds. H.C. v.d. Ent.

De Tabernakel

9e les.

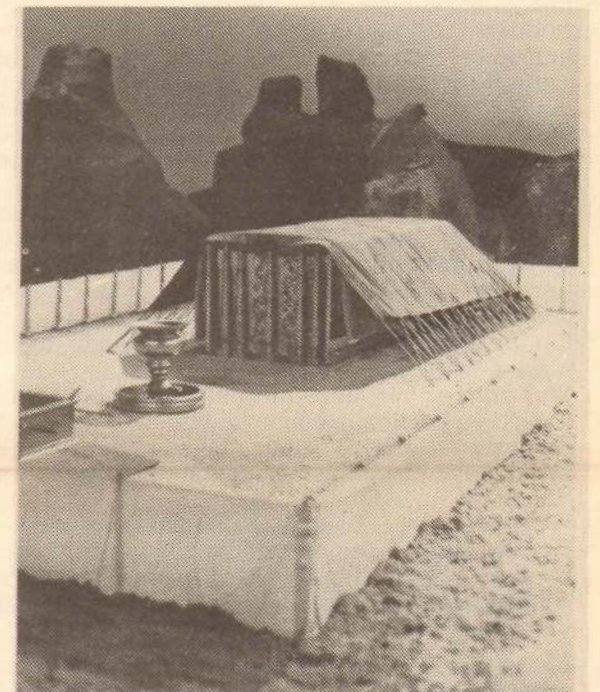
Het Heilige (vervolg).

Zo moeten we 't nu dus nog hebben over de overdekking van de tabernakel, over het Heilige en Heilige der Heiligen. Dit betreft dan het dak van het Huis.

Van de administratie

We werden in de afgelopen periode weer verblijd met 7 nieuwe abonnees, terwijl we f 160,- aan giften mochten ontvangen, waarvan 1 van f 150,-. Voor dit alles weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Tel. 01720-74202, giro 704350.

En dat nu bestond uit vier kleden, welke over het Huis als dekkleden werden gelegd zagezegd, en wel in deze volgorde:

Het eerste kleed (het onderste, dus van binnenuit gezien) was het schoonste en ook het kostbaarste kleed, als een tapijt vervaardigd van „fijn getweerd linnen”. D.w.z. de schering van het linnen bestond uit een witte draad, met daar doorheen geweven: hemelsblauwe, purperrode en scharlakenrode draden, geborduurd met „cherubgestalten”. Het „wit” vormde de ondergrond.

Dit schone geborduurde kleed met de andere kleden was vervaardigd door vrouwen, die volgens Exodus 35 : 25 en 26 wijs van hart waren en het gesponnene brachten voor de oprichting van de tabernakel. Zo lezen we aldaar:

„En alle vrouwen die wijs van hart waren, sponnen met haar handen en zij brachten het gesponnene, de hemelsblauwe zijde en het purper, het scharlaken en het fijn linnen.” En in vers 26: „En alle vrouwen, welke hart haar bewoog in wijsheid, die sponnen het geitehaar.”

Dat dit werk „vrouwen” deden, heeft niets te maken (tussen haakjes opgemerkt) met de gedachte of mening, dat ook toen al vrouwen „in het ambt” waren gesteld. Neen! We zouden deze vrouwen kunnen vergelijken met de dienende vrouwen in het Nieuwe Testament, zoals o.a. Dorcas.

Dit prachtige kleed bestond uit 2 banen, elk 14 meter lang en 2 meter breed en met gouden haakjes en hemelsblauwe striklisjes aan elkander verbonden, wat de breedte betrof. Eveneens zo aan elkander verbonden in de lengte. Alzo vormend één groot gordijn of tapijt dat in de breedte over de tabernakel werd gelegd, overhangend aan beide zijden van het huis en aan de achterzijde, namelijk

van het Heilige der Heiligen. Ook niet over de voorzijde, want daar hing een voorhangsel, waardoor de priester het Heilige inging om zijn dienstwerk te verrichten. Dat was de verzorging van de luchter of kandelaar, het reukofferaltaar en van de tafel der toonbroden.

Nog een opmerking over het „overhangen” van dit eerste kleed. Er bestaat een mening, dat dit kleed niet over de berderen of planken hing, maar **binnen** de wanden van het huis was vastgemaakt. Maar daarvan vinden we niets in de Schrift vermeld.

We komen nu tot het **tweede** kleed, dat over het eerste werd gelegd. Dat was van „geitenhaar” gemaakt. Niet van de geitenvellen, maar van het geitenhaar; met de beide andere kleden tot bedekking van het eerste kleed.

Dit tweede kleed moest dus iets groter zijn. Het bestond uit 11 banen. De lengte was dan 15 meter.

Over dit tweede kleed lag een **derde** kleed, gemaakt van ramsvellen, rood geverfd. De wol was glad afgeschoren en gelijkend op juchtleer en dus dunner en zachter was. Ook dienend tot bescherming van het eerste schone kleed.

Ten slotte lag over deze 3 kleden nog een **vierde** kleed, dat dus van buitenaf zichtbaar was en **zwart** van kleur. Het was gemaakt van „dassenvellen”. Zo men meent van zwart geverfde huiden, uit vellen van „Tachasch”, het grondwoord. Men denkt hier aan „zeehonden” of „zeekoeien”, zeer veel voorkomend in de Rode-zee; wel grauwwachtig van kleur, maar zwart gemaakt. In ieder geval waren deze vellen door hun vettigheid van haar zeer geschikt voor afdoende bescherming, inzonderheid van dat fraaie eerste kleed.

Zoals we op de bovenstaande foto kunnen zien, was dit vierde kleed in de grond vastgemaakt met koorden en koperen pinnen. Dat was dus aan de beide zijden en aan de achterzijde.

Op deze wijze zullen ook de andere dekleden vastgemaakt zijn.

Wat ging er van deze kleine tabernakel in de woestijn, van haar bouw en voorwerpen met al haar diensten een rijke symbolische sprake uit, zoals later van de tempel van Salomo.

Worden we niet in de Hebreër-brief allerkostelijkst op die symboliek gewezen! En bezingt o.m. psalm 48, 132, 27:4 en meerdere psalmen niet de schoonheid en heerlijkheid van Gods woning?

We willen op enkele zaken onze aandacht wijden en dan bijzonder op deze vier kleden als een dak boven de tabernakel. Daarvan ging wel een rijke symbolische betekenis uit. Bijzonder van het eerste kleed met haar kleuren en borduurwerk, zoals de cherubimgestalten.

En daar nu ook dezelfde kleuren de „voorhang” voor het Heilige had, behoeven we niet nader deze voorhang te bespreken, welke als een **deur** toegang gaf tot het Heilige voor de priesters, tot de „kandelaar” met haar licht; tot het „reukofferaltaar” en tot de „tafel der toonbroden”. Alleen noemen we deze vergelijking, die Christus maakte, toen Hij sprak: „Ik ben de Deur”. (Joh. 10 : 9a).

Welnu, bezien we de vier kleden. Wanneer we dan eerst zien op het vierde kleed, dus het bovenste (dus van buitenaf), dan zien we haar **zwarte** kleur.

Is dat niet een ontroerende uitbeelding van ons, zondaren, zwart vanwege onze dienstbaarheid van zonde en satan?

Hebben we ons door het ontdekkend licht van de Heilige Geest al eens zó gezien voor God? Dan zien we ons ook in de ware zin des woords: „buiten staan”, zonder God in de wereld en zonder hoop voor de toekomst, ja, als dienstknechten der zonde en van satan! En zou er dan niet een roepen geboren worden tot de levende God, een smeken als met de dichter van psalm 43: „Zend Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden, dat zij mij brengen tot de berg Uwer heiligheid en tot Uw woningen.”

Ja, met David in psalm 27 : 3 (ber.): „Och, mocht ik in die heilige gebouwen, De vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog, Zijn lieflijkheid en schone dienst aanschouwen!” Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog.”

Maar nu zult u opmerken, dat toch alleen de priesters mochten ingaan in het „Heilige” om

daar hun dienstwerk te verrichten. En dat zijn wij niet.

Ja, dat is waar. Maar nu weten we toch, dat de tabernakeldienst van Israël als schaduwdienst is vervuld door Christus' borgwerk en wel als de enige Hogepriester over het huis Gods!

Want is bij het sterven van Christus niet het „voorhangsel” van de tempel in tweeën gescheurd!

En nu is het op grond van Christus' kruisverdienste, dat schuldige en doemwaardige zondaren, als slaven van satan en van de zonde, kunnen gemaakt worden tot „dienstknechten des Heeren”, tot „priesters en koningen”! Hoe? Wel, door wedergeboorte en bekering.

Zo wordt het ook hun begeerte met David:

„Een ding heb ik van de Heere begeerd, dat zal ik zoeken: Dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.”

Wanneer dan de Heilige Geest geloofslicht schenkt over de rijke afschaduwing en symbolische betekenis van dat eerste kleed met die vier kleuren en cherubim-gestalten, welke dus van binnenuit door de dienstdoende priester gezien werden, wat mag dan het geloofsoog iets zien van de lieflijkheid des Heeren in deze rijke afschaduwing en vervulling van deze zaken! Dan wordt het genoten: „Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog.”

Wijst het wit van dat schone kleed niet heen naar de volmaakte reinheid van Christus, het Lam Gods?

Het „hemelsblauw” naar Christus' getrouwe Middelaarsbediening, in alles volmaakt overeenstemmend met de wil des Vaders.

Het „purperrood” naar Zijn dierbaar vergoten bloed.

Het „scharlaken” op de „angsten der hel” vanwege de scharlaken rode zonden van Zijn volk, maar waarvan Gods belofte luidde: „Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.” En **waardoor** alleen? . . . Door het bloed van Jezus Christus, **Gods Zoon**, dat reinigt van alle zonden!

En dan die geborduurde cherubs-gestalten! Wezen die niet treffend op het **wachthouden** bij de heiligheid van 's Heeren dienst? Of ook op hun „begerig inzien” in de geheimenissen der verzoening? Neen, die niet voor hen gold, daar zij niet gezondigd hebben; maar voor een schuldig en doemwaardig volk!

Nog één vraag!

Hoe kon zulk een dienstdoende priester, naar boven ziende, die schoonheid van dat eerste kleed zien, daar er toch geen vensters waren in het Heilige? Wel, door het licht van de „**GOUDEN KANDELAAR**”. Welnu, is dat niet een duidelijke heenwijzing naar **CHRISTUS**, Die toch gezegd heeft: „Ik ben het Licht der wereld”.

En is Zijn dierbaar Woord niet als „een licht, schijnende in een duistere plaats” naar II Petrus 1 : 19?

Hebt u ook, lezer(es), dat licht van Gods Woord nodig gekregen en mag u met de dichter van psalm 119 : 53 instemmen:

„Uw woord is mij een lamp voor mijne voet,
Mijn pad ten licht, om 't donker op te klaren.
Ik zwoer, en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen in al mijn levensjaren,
Dat ik Uw wet, die heilig is en goed,
Door Uw genâ bestendig zal bewaren.”

Dr.

v.L.

Uit de gouden Schatkist 5.

EEN WAAR GELOOF

Een waar geloof heeft deze drie zaken nodig: Ten eerste, een **grond** waarop het rust; ten tweede, een **voorwerp** dat het omhelst; ten derde, een **kracht** waardoor het ontstaat en voortduurt.

De Schrift legt een bijzondere nadruk op het bezit van het levend geloof. „Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof hebben vrede bij God”.

Zonder geloof dus geen rechtvaardiging en zonder rechtvaardiging geen vrede bij God.

En wat staat ons te wachten zonder gerechtvaardigd te zijn? Een eeuwige verdoemenis. En als we geen vrede met God hebben wat kan onze staat dan anders zijn dan nu en voor eeuwig vijanden en vervreemden van God? „Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.” Marcus 16 : 16. Wanneer ik dus geloof, ben ik zalig; als ik niet geloof, word ik verdoemd. Zalig zijn of verdoemd worden hangt dus van deze zaak af: Bezit ik geloof of bezit ik het niet?

Neem een andere schriftplaats: „Indien gij niet gelooft, dat Ik Die ben, gij zult in uw zonden sterven.” Joh. 8 : 24. Indien ik dus niet geloof in de Zone Gods, en dat Hij de beloofde Messias is, dan zal ik in mijn zonden sterven; en als ik in mijn zonden sterf, zal mijn ziel in een eeuwig verderf neerstorten.

Het is nu wel duidelijk - volgens de Schrift - dat het geloof een zaak is van het allergrootst belang. Hoe noodzakelijk is het dan ook dat wij ons geloof onderzoeken en beproeven. Heeft ons geloof wel een **grond** of **fondament**, want anders heeft het geen vastigheid, ja zelfs geen bestaan. Heeft u ooit een gebouw gezien zonder fundament?

Ligt de sterkte van een gebouw niet in zijn grondslag, gelijk de Heere dat aantoonst in de gelijkenis van het huis van de wijze bouwer? De Apostel verzekert ons, dat „het geloof een **vaste grond** is der dingen die men hoopt.” (Hebr. 11 : 1) daarmee te kennen gevende, dat het geloof geen luchtkasteel, maar een vaste wezenlijkheid en bestaan is.

Daarvan spreekt hij (Col. 2 : 5, 7) van de „vastigheid des geloofs en bevestigd te zijn in het geloof.”

En dat **fondament** is het **zekere Woord van God**.

Neem bijvoorbeeld Abraham, die in de Schrift „de Vader aller gelovigen” genoemd wordt. Wat was de grond van Abraham's geloof? Was het een oude overlevering, een denkbeeld van mensen, een inbeelding van het gemoed, een bewijsrede van het verstandsvermogen?

Nee, niets van dat alles, maar het **Woord des Heeren**, want wij lezen: „Na dezen geschiedde het woord des Heeren tot Abraham zeggende: „Vreest niet, Abraham. Ik ben uw schild uw loon zeer groot.

Maar het Woord des Heeren, waarop zijn geloof zich grondde, luidde aldus: „Zie op naar de hemel, en tel de sterren, zo gij ze tellen kunt; also zal uw zaad zijn; en hij geloofde aan de Heere, en het werd hem gerekend tot rechtvaardigheid.” (Gen. 15 : 1, 5, 6).

Wanneer u en ik nu deelgenoten zijn van Abrahams geloof, en het ons ook tot rechtvaardigheid gerekend is, dan moeten wij ook geloven gelijk hij, en de grond van zijn geloof moet de onze zijn, hetgeen Het Woord van God was, als een woord van kracht aan zijn ziel.

De grond van ons geloof kan dus niet zijn inbeelding, denkbeelden, meningen, dromen noch ijdele bespiegelingen; niet de overleveringen van de ouden, of redeneringen van geleerde mensen; maar het onfeilbare Woord der Waarheid, door de Heere gesproken, ingegeven door de Heilige Geest in de Bijbel, die wij in handen hebben en zal het wel zijn, door de Goddelijke kracht aan onze harten hebben ervaren.

Ten tweede, moet ons geloof, zal het zijn het geloof der uitverkorenen Gods, een **voorwerp hebben dat het omhelst**.

Het geloof als een gave des Geestes kan vergeleken worden bij een oog, een oor en een hand. Maar voor het oog moet iets te zien, voor het oor iets te horen, voor de hand iets aan te grijpen zijn.

Immers wat vrucht geeft anders het zien; waartoe anders het luisteren, waarnaar anders de hand uit te strekken? Oog, oor en hand worden te vergeefs gebruikt, zo er geen gepast voorwerp voor deze organen bestaat. Alzo heeft het geloof een voorwerp, en dat is de **Persoon van Christus**.

Mijn geloof dus moet als oog op de Persoon van Christus zien: als hand Zijn werk omhelzen; als oor naar Zijn Stem horen. Zo is er in dat zien, aangrijpen en horen van Christus en Zijn werk, telkens een voorwerp voor het geloof ter omhelzing.

Ten derde, zo mijn geloof dat van Gods uitverkorenen is, kan dat „niet bestaan in de wijsheid des mensen, maar in de kracht Gods”. Want van nature heb ik geen geloof, dat mij kan zalig maken. Ik heb een ongelovig gemoed, en kan door eigen oefening dit natuurlijk diep gezeteld ongelooft niet overwinnen, of een geloof verwekken dat door de

liefde werkt, dat het hart reinigt, dat de wereld over wint, over dood en hel triumfeert, en de ziel in de behoudenis stelt voor de eeuwigheid.

De Schrift bepaalt: dat het geloof een „gave Gods” is, en een vrucht des Geestes; dat het zijn oorsprong heeft door een Goddelijke werking aan het hart, en verwekt wordt door de almachtige kracht Gods.

Een kind van God heeft dagelijks behoefte aan deze drie zaken: Een **fundament** waarop zijn geloof kan rusten; een **voorwerp** dat zijn geloof kan omhelzen; en een kracht welke het geloof in levend aanzijn kan houden. Lezer, heeft u ook dit geloof?

J.C. Philpot.

Leven naar Gods wil

5. Het z.g.n. gesprek met de Bijbel

We hebben vorige keer gezien hoe het veranderd - en nog steeds veranderend - getij op het gebied van de levenswandel hand in hand gaat met de ondermijning van de Heilige Schrift als het Woord van God. Het zal niet nodig zijn om te zeggen hoe door het ontkennen van het gezag van Gods Woord de Bijbel als norm voor dat leven in wezen opzij geschoven wordt. Maar de vraag kan nu bij ons leven: hoe gebeurt dat vandaag en welke gevolgen heeft dit? Welnu, ik heb vorige keer beloofd hier nader op in te gaan. In dit artikel wil ik dat dan proberen te doen of liever daarmee beginnen voor ditmaal. U zult het wel merken dat er meer aan de hand is dan in één keer verwoord kan worden.

Misschien denkt u dat we nu een brede beschouwing gaan geven over de meningen, die vandaag op het bredere erf van de kerk ten beste worden gegeven over het Schriftgezag en de gevolgen daarvan voor het leven naar Gods wil. Daar zou inderdaad heel veel over te zeggen zijn. Er zijn binnen zo'n 15 jaar al zeker twee geschriften verschenen die daar uitgebreid over spreken. Velen zullen dit onder ons wel weten. In 1967 verscheen een geschrift van de Hervormde Kerk onder de titel: „Klare wijn, Rekenschap over de geschiedenis, geheim en gezag van de Bijbel”. En in 1979 kwam er een rapport voor de Gereformeerde Synode over feitelijk hetzelfde onderwerp onder de titel: God-met-ons. Beide geschriften zijn breed besproken in de kerkelijke pers. Wat bij beide opvalt is de belangstelling voor de ethische vragen. In „Klare Wijn” kunnen we die vinden, hoewel niet zo uitgebreid en vaak meer „tussen de regels” door. In „God met ons” komt dit gezichtspunt heel sterk naar voren. Meer dan twaalf pagina's zijn er helemaal aan gewijd in het hoofdstuk over de „aard van het Schriftgezag”, terwijl het duidelijk is dat in het laatste hoofdstuk „Samen verder” een bijzondere gerichtheid is op het „hoe” van het leven in deze tijd. Dat een vergelijking van deze beide geschriften ons een steeds groeiende belangstelling voor de vragen rond het leven van vandaag laat zien is in dit verband ook wel sprekend. Helaas leert deze vergelijking ook dat er een groeiende geneigdheid is om de verwording van het leven van vandaag met de Schrift goed te praten. Wat in „Klare wijn” vragenderwijs gesteld wordt, wordt in „God met ons” op meer dan één punt beslist. Hoe belangrijk het is, dat we de duidelijk afwijkende meningen van deze geschriften bezien, toch is het mijn bedoeling niet om hier in ons blad daar uitgebreid mee bezig te zijn. We kunnen er niet aan voorbij om bepaalde dingen te vermelden en daar iets van te zeggen. Echter lijkt het mij beter om op enkele punten te wijzen, die in beide geschriften gevonden worden. Ik wil ze hier vooraf noemen. Eerst gaat het dan over de voorstelling van het „gesprek met de Bijbel”. Dan over: „geen aparte teksten maar het geheel van de Bijbel”. Tenslotte over het zgn. „heilzaam functioneren van het gebod in de situatie van vandaag”. Met die punten hebben we vandaag te maken. Ze leven in bredere kring. Ze spreken de mens van vandaag aan. Ze worden op zo'n gevaarlijke manier vertolkt met woorden die vertrouwd zijn, maar juist van Gods Woord afvoeren en van het wezenlijke leven naar Gods wil.

Het „gesprek met de Bijbel”. Het is een uitdrukking die we vandaag veel kunnen horen. Het is goed dit te bezien in verband met ons onderwerp. Voor het nemen van beslissingen in allerlei omstandigheden, zegt men, is het „spreken met de Bijbel” een

onmisbare voorwaarde. Gods Woord komt niet met kant en klare recepten, hoe we moeten leven. Het onverkort vasthouden aan Gods geboden biedt hier geen uitzicht. We moeten door het gesprek van ons met de Bijbel in verantwoordelijkheid tot de juiste levenswandel komen. Men zegt het ook wel anders: door de dialoog met de Geest der Schriften. Dat gesprek is een voortdurend gesprek door de eeuwen heen. Het houdt in dat we de Bijbel telkens weer onze vragen stellen en zo leren verstaan hoe we moeten leven en welk antwoord we aan anderen moeten geven. In „Klare wijn” staat het zó: „Wij stellen onze vragen, zeer concreet en zeer dringend en vragen allerlei aan de Bijbel, waarmee wij zitten, waarover we onderling van mening verschillen en over wat in de moderne tijd actueel is”. En over welke vragen het gaat kunnen we ook in hetzelfde geschrift lezen. Ik zal er hier enkele noemen: wij vragen of in de kerk van Christus een vrouw tot het ambt geroepen kan worden en of de genezing op het gebed ook heden nog mogelijk is en of er nog „echte” wonderen kunnen gebeuren. „Wij vragen naar een nieuwe huwelijksmoraal en of de geslachtelijke gemeenschap ook buiten en vóór het huwelijk geoorloofd is”. Wij vragen naar het verschijnsel homosexualiteit”. Het blijkt moeilijk om vragen te stellen zonder op het antwoord vóóruit te lopen. Dat moet je al zeggen als je deze vragen leest.

Zo bij het eerste horen zeggen we: zit daar nu niet wat in, dat we moeten „spreken met de Bijbel”? Wij zeggen toch ook niet dat we precies vanuit Gods Woord ieder ogenblik en in alle omstandigheden antwoord krijgen zonder dat er gevraagd wordt naar wat de Heere wil? Dat is inderdaad waar. Er is gebed nodig om te weten hoe we in een bepaalde situatie zullen handelen. In de verborgen omgang met God wordt beproefd wat de Heere welbehagelijk is. Dat weten we duidelijk uit Gods Woord en is de ervaring van ieder die de vreze des Heeren in zijn leven kent. Het zou geheel onjuist zijn dat te ontkennen. Maar in die gebedsworsteling blijft de Bijbel geheel en al het Woord Gods en het antwoord daarop is geheel en al genade. En deze dingen ontbreken bij de voorstelling van het „gesprek met de Bijbel”.

Ik zeg niet teveel als gesteld wordt dat in het z.g.n. „gesprek met de Bijbel” de Bijbel niet tenvolle als het Woord Gods gezien wordt. Zeker ik weet het wel dat men wil blijven spreken van het gezag van Gods Woord. Dat gaat aan ons „gesprek met Gods Woord” vooraf. „De Schrift gaat vóórop . . .” kunnen we lezen in „Klare wijn”. Eerst is de Bijbel in gesprek met ons. Dan zijn wij het pas met de Bijbel. En ook in „God met ons” wordt de waarheid van de Bijbel vooropgesteld.

Alleen: wat betekent in beide geschriften dat vóóropgang gezag, de vóóropgang waarheid van de Bijbel? In wezen is in beide gevallen wat God Zelf van Zijn Woord zegt niet meer herkenbaar. Dat is het erge hier. Het gezag van Gods Woord heeft men tevoren al zo verklaard dat het geen gezag meer is. Het is niet meer het gezag van de soevereine God Zelf, Die in Zijn eigen Woord tot ons komt en tot ons spreekt. God spreekt allereerst tót ons, niet mét ons. Het gaat om het van God ingegeven Woord. De Heilige Geest heeft dat gedaan. Het geloof is nodig om de Bijbel als Gods Woord te aanvaarden. Maar niet die aanvaarding door het geloof maakt de Bijbel Gods Woord. Gelukkig niet, zou ik haast zeggen, dan hing de Goddelijkheid van de Schrift van mij af en die hangt alleen van God Zelf af. Wat onze belijdenis zegt in art. 13: „Wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden noch voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heiligen mensen Gods, van de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben het gesproken, gelijk de H. Petrus zegt”, wordt bij alle mooie woorden over het „geestelijk gezag” (Klare wijn) of over „de relationele waarheid” (God met ons) opzij geschoven. En wie het Woord Gods niet aanvaardt zoals God het gegeven heeft, heeft al van te voren de norm voor het zedelijk handelen ontkracht. Dan helpt het niet als men later zegt, zoals in „God met ons”, dat we voor het weten van de wil van God „in de Bijbel een onmisbare leidraad hebben, die ons leert in de Geest van Christus te handelen”. Het is al aanvechtbaar om van een „leidraad” te spreken, maar daarbovenuit heeft men die eerst al ontkracht.

Dan: wij in gesprek met de Bijbel. Dat verraaft een kijk op de mens die de onze niet

mag zijn. „Meedoen in het gesprek, waarmee God werkelijk begint”. Zo wordt erover gesproken in „Klare wijn”. God is het gesprek met ons begonnen in Zijn Woord en nu zetten wij dat gesprek voort. Ik weet het best. Die wij zij de gelovigen, de mondige mensen in Christus (God met ons)! Maar de ware gelovigen leren in afhankelijkheid van God en in erkenning van Zijn genade vragen om Gods wil. Daar is de betrekking der liefde, die uiteindelijk geheel beheerst wordt door de liefde, die van God uitgaat. Die liefde werkt wederliefde maar doet niet als een soort partner náást God staan. Zo wordt de beslissing op een verfijnde manier in de handen van de mens gelegd. Dat moeten we ook zien.

Wie waarachtig buigt voor het Woord Gods, zal het altijd genade zijn dat de Heere de weg door het leven wijst.

D. Slagboom.

Ds. H.C. van der Ent en Dordrecht-centrum

Het was donderdag 21 oktober j.l. 30 jaar geleden, dat Ds. Van der Ent in het ambt van dienaar des Woords bevestigd werd. Dat was te Werkendam. We zijn bij de bevestiging en intrede tegenwoordig geweest en hebben aan de handoplegging deel genomen. We kenden elkaar nog van Apeldoorn. Ik zal nooit de eerste ontmoeting vergeten. Toen was de jubilaris al wat hij nu nog is, open en oprecht. In de loop der jaren hebben we elkaar regelmatig ontmoet. En nu al vele jaren werken we samen aan het blad Bewaar het Pand.

Daarom vonden we het vanzelfsprekend van onze belangstelling blijk te geven tijdens de receptie die aan de avond van die dag door de kerkeraad van Dordt-centrum, waar de jubilaris nu ruim 4 jaren mag arbeiden, werd aangeboden. De kerkeraad voelde zich geroepen zijn afhankelijkheid aan deze dienstknecht des Heeren te tonen en de gemeente en anderen in de gelegenheid te stellen de jubilaris en de zijnen te gaan feliciteren.

Toen Ds. van der Ent 25 jaar in het ambt stond was al bekend, dat hij van Katwijk naar Dordrecht zou gaan. Het is te begrijpen, dat de herdenking van dit jubileum toen in het licht daarvan gezien moet worden. Katwijk zou haar dienaar moeten missen en Dordt stond voor de vraag, wat het in de toekomst zou worden in een gemeente die verscheurd lag.

Er is in de Dordtse jaren veel ten goede veranderd. De kudde heeft zich achter de herder geschaard. Het verenigingsleven is tot bloei gekomen. Het ledental van de gemeente is gestaag vermeerderd. Er wordt veel geofferd. Men leeft in liefde en vrede met elkaar. De Heere geeft zegen onder de arbeid. En wat zullen we nog meer zeggen? Er was stof om de Heere te erkennen voor de vele weldaden en daarbij ootmoedig stil te staan.

Velen kwamen om de jubilaris, zijn echtgenote en de kinderen geluk te wensen. Ook met de verjaardag op 4 oktober en het 30-jarig huwelijk op 15 oktober j.l.

De receptie werd gehouden in een grote zaal van de Hervormde Pauluskerk. De zaal was bijna nog te klein voor de velen die kwamen uit de eigen gemeente en van elders, uiteraard ook uit de vroegere gemeenten die Ds. Van der Ent heeft gediend. Verschillende predikanten toonden hun belangstelling. Halverwege de avond sprak ouderling Van Hulst een hartelijk woord van dank namens de kerkeraad voor de getrouwe arbeid van de jubilaris en hij betrok er ook zijn vrouw en kinderen bij. Hij liet ons hen staande toezingen Ps. 134 : 3: Dat 's HEEREN zegen oop u daal', Namens de kerkeraad bood de voorzitter van de kerkeraad een enveloppe met inhoud aan, met de bedoeling daarvoor iets van blijvende waarde te kopen. Daarna sprak de voorzitter van het verband van verenigingen. Hij sprak de dank uit voor de vele arbeid, die Ds. Van der Ent aan alle verenigingen heeft besteed. Een lid van de meisjesvereniging las een gedicht voor, gemaakt door de koster, waarin over het geschenk werd gesproken, dat daarna in de vorm van een enveloppe met inhoud ter bekostiging van het geschenk werd aangeboden.

Zo ging de avond gauw voorbij. We vonden het fijn daar te zijn en ook namens onze lezers aan Ds. Van der Ent en de zijnen de

hand te drukken. Het is bekend genoeg, dat zijn arbeid voor ons blad zeer wordt gewaardeerd. Nu, dat is ook geen wonder. Ds. Van der Ent verricht deze arbeid met veel liefde, ook voor onze jeugd.

We sluiten ons aan bij de vele goede wensen en hopen van harte, dat de Heere onze vriend en mede-broeder met de zijnen nog vele jaren moge sparen en tot zegen stellen voor zijn gemeente en de kerken in het algemeen en ook voor ons blad en zijn lezers, de Bewaar-het-Panders.

B.

Nogmaals: de vrouw in het ambt

Het artikeltje: De vrouw in het ambt, in het nummer van ons blad van 7 oktober j.l. heeft uiteraard veel instemming onder ons gevonden. Door een paar brieven die ik ontving is mij gebleken dat er zijn die het er niet mee eens zijn.

Bij mij ging het er om te zeggen, dat deze zaak niet bespreekbaar is; ik krijg de indruk dat de briefschrijvers op het standpunt staan, dat de zaak wel bespreekbaar is. Dat raakt de kern van de zaak, ongeacht de vraag, wat de inleider daarvan zal zeggen.

Iets is bespreekbaar, wanneer iets niet vaststaat, niet geregeld is, als de belijdenis of de kerkorde daaromtrent niets zeggen.

Bij de behandeling van een bezwaarschrift mijnerzijds dat dit onderwerp raakte, bleek mij enerzijds dat er bedekt of openlijk veel voorstanders voor de vrouw in het ambt zijn, althans er niet tegen, en anderzijds dat er veel onkunde is omtrent de betekenis van wat de kerkorde hieromtrent zegt.

Het is niet mijn bedoeling nu op die zaak, die op de classis en op de Particuliere Synode gediend heeft in te gaan. De classis heeft uiteindelijk een uitspraak gedaan en de P.S. heeft uitgesproken, dat er daarom voor haar geen taak meer is in dit opzicht.

De wijze waarop met mijn bezwaarschrift gehandeld werd gaf mij aanleiding om me wat dieper met deze zaak bezig te houden. Ik ga niet het hele verhaal vertellen, maar alleen het hoognodige.

Ik ging van een bepaalde uitspraak van de classis in appèl bij de P.S. Andere afgevaardigden van de classis gingen ook in appèl, maar uit andere overwegingen. Die kregen van de P.S. gelijk, zoals blijkt uit de uitspraak. De P.S. was van oordeel dat de uitspraak van de classis op zijn minst onzorgvuldig genoemd moet worden wegens het ontbreken van schriftuurlijke argumenten en besloot o.a. mijn verzoek in mijn appèlschrijven niet in behandeling te kunnen nemen vanwege de onzorgvuldigheden van de uitspraken van de classis.

Dat gaf mij op 26 augustus 1981 aanleiding o.a. het volgende aan de classis te schrijven:

Deze beslissing is m.i. zeer aanvechtbaar. De redactie van uw besluit is mogelijk voor verbetering vatbaar, maar de bedoeling ervan is duidelijk. Daar gaat het om. U hebt uitgesproken, dat de handelwijze van Ds. Nieuwenhuijze niet als in overeenstemming met Gods Woord en buiten de kerkordelijke lijn moet worden beschouwd.

Dat komt hierop neer, dat u zich beroept op de kerkorde. Wij erkennen de kerkorde als gegrond op Gods Woord. Als we dit laten vallen komen we nergens terecht. Bij de vaststelling van de kerkorde heeft Gods Woord als richtsnoer gediend.

Ik wil wijzen op wat Prof. Dr. H. Bouwman schrijft in zijn handboek over het Gereformeerd kerkrecht, deel 2, blz. 55/56:

De regel is en moet zijn, dat allen zich houden aan wat in een vergadering met de meeste stemmen is vastgesteld. Slechts in twee gevallen verliest het besluit zijn geldigheid, namelijk wanneer het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods, of tegen de artikelen in de Generale Synode genomen, zolang deze niet door een andere Generale Synode zijn veranderd. Deze bepaling is ten dele in 1578 en voor het tweede deel in 1581 in de kerkenordening opgenomen, en in de volgende redacties overgenomen.

Gods Woord bindt absoluut. Wanneer een besluit in strijd is met Gods Woord, mocht het niet worden genomen, en genomen zijnde mag het niet worden uitgevoerd. Maar dat moet bewezen worden. Het mag maar niet een voorwendsel zijn, maar een ernstig opkomen voor Gods Woord.

In verband hiermee is het goed de vraag te stellen: **Moeten niet alle artikelen in de Kerkenordening aan Gods Woord ontleend**

worden? Deze vraag werd door de kerken van Keulen op de synode van Emden (vr. 2) gedaan. De synode antwoordde, „dat die dingen welke de consciëntie aangaan, met Gods Woord moeten bevestigd worden, maar die geene die de ordeningen der kerken aangaan of middelmatig zijn, moeten tot zulk een noodzakelykheid niet gedreeven worden.” Deze vraag stond ook in verband met een bezwaar, dat van de zijde van Holland gerezen was, dat men door zulk eene synode te doen samenkomen zou komen tot menscheninzettingen. Alleen Gods Woord moest binden. Buiten Gods Woord had men niets nodig. Om die reden sprak de synode uit, dat men niet alle zaken in de kerkordening met Gods Woord behoefde te bewijzen, maar dat men in de zaken, die de consciëntie raken, aan Gods Woord gebonden was. De kerkelijke ordinantiën moesten zich wel gronden op Gods Woord, maar behoeften juist niet met teksten bewezen te worden. Hetzelfde antwoord gaf ook de synode van 1578 (Part. vr. 1). Enkele teksten geven niet alle gegevens der Schrift, die in een synodaal besluit, handelend over een niet-middelmatige zaak, worden uitgedrukt, weer. Daarom mag men er wel teksten bijzetten, mits men maar bedenkt, dat deze teksten niet al de gegevens der Schrift weergeven.

Tot zover Bouwman. Het was dus niet nodig, dat de classische uitspraak met teksten werd bevestigd. De classis heeft zich gehouden aan de kerkorde en die rust op Gods Woord. In artikel 31 van de kerkorde lezen we, dat hetgeen bij meerderheid van stemmen uitgesproken wordt, voor vast en bondig zal worden gehouden, tenzij bewezen wordt, dat dit in strijd is met het Woord van God of met de artikelen door de Generale Synode vastgesteld.

Een apart onderzoek, zoals de bezwaarden zouden willen en wat ook in de uitspraak van de P.S. naar voren komt, is geheel overbodig. Stel u voor dat dit anders zou zijn. Dan kunnen er allerlei dingen gebeuren, die in strijd zijn met de kerkorde, die nergens met schriftuurlijke bewijzen aankomt. Bij voorbeeld, een gemeente zou een predikant uit een ander kerkverband kunnen beroepen. Nog een paar voorbeelden. Een predikant kan elke willekeurige persoon bevestigen in het ambt van dienaar des Woords. Een predikant kan in een ander kerkverband voorgaan zonder inachtneming van kerkelijke bepalingen. Zelfs een vrouw kan ongehinderd in het ambt worden gesteld. In de praktijk zijn er legio andere gevallen denkbaar. Mocht iemand ter classis of waar ook bezwaar tegen een dergelijke handelwijze maken, dan zou als antwoord gegeven kunnen worden: bewijs maar dat er is gehandeld in strijd met de Heilige Schrift, wat in verschillende gevallen niet mogelijk zou blijken. Dan is het hek van de dam en is het voortbestaan van een kerkelijke gemeenschap niet meer mogelijk.

Het is gelukkig anders naar het kerkelijk recht. We willen weer het woord geven aan Prof. Bouwman, die verder schrijft:

Wie moet het nu bewijzen dat een besluit in strijd is met Gods Woord? Volgens de vroegere opvatting moest de bezwaarde dit aantonen. Het moest een ernstig gemoedsbezwaar zijn. Op grond van dit bezwaar hebben de Reformatoren hun verzet tegen de Roomsche hiërarchie volkomen rechtvaardig geacht, zonder het besluit van een concilie af te wachten. „Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen” (Hand. 5 : 29). Zo spreekt ook onze Ned. Geloofsbelijdenis, Art. 7. Al is het in het algemeen waar - zoals Prof. Kleyn zegt - dat men beginnen moet met aan de meerdere vergadering zich te onderwerpen, deze onderwerping is niet mogelijk, wanneer men voor zich zelve bewezen acht, dat Gods Woord de naleving van hetgeen goed gevonden is, verbiedt. De Roomschen beweerden, dat de synoden hadden te beslissen wat naar Gods Woord was, en dat de leden en de plaatselijke kerken zich daaraan moesten onderwerpen, doch de Gereformeerden zeiden dat „men geener menschen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, mag gelijkstellen met de goddelijke schriften, noch de gewoonte met de waarheid Gods.” Het ligt voor de hand - zoals Voetius zegt - dat de kerk of de persoon, die bezwaard is, behoort aan te tonen, dat het besluit der meerdere vergadering niet is conform de H. Schrift.

Prof. Bouwman gaat nog verder en zegt dan op blz. 59: De besluiten der meerdere vergaderingen dragen dus een bindend karakter. Slechts in twee gevallen verliest

het besluit zijne geldigheid, namelijk, wanneer het bewezen worde te strijden tegen Gods Woord of tegen eene bepaling in de Kerkenordening.

De Particuliere Synode van het Oosten heeft m.i. wel zeer onzorgvuldig gehandeld.

Het lijkt mij op uw weg te liggen het classicale besluit te handhaven - eventueel beter geredigeerd, wat niet eens noodzakelijk is, omdat de bedoeling duidelijk is - en te trachten de P.S. tot beter inzicht te brengen.

Tot zover de aanhaling van de brief aan de classis.

Hiermee was de onderhavige zaak nog niet afgehandeld, maar dat is niet van belang voor mijn betoog van nu. Uit wat ik aanhaalde blijkt dacht ik duidelijk wat het betekent dat volgens de kerkorde de vrouw geen toegang heeft tot het ambt. Daarom meen ik dat deze zaak niet bespreekbaar is. Meent iemand dat de kerkorde is strijd is met de Schrift, nu dan is er de kerkelijke weg.

Daar komt nog iets bij. Het nummer van september 1980 van het maandblad DIA bevat artikelen over de vrouw. We gaan niet op de artikelen zelf in, maar halen alleen aan het slotgedeelte van het Ten geleide, als volgt: In het slotartikel maakt ds. H.v. Mulligen duidelijk dat de Heilige Geest ons vandaag doet afvragen: doen we de vrouw in de kerk recht en geven we haar in Christus' gemeente die ruimte, die Hij haar gunt? De redactie hoopt dat de bezinning op dit belangrijke en actuele thema in onze kerken de aandacht krijgt of gaat krijgen, die het verdient.

We hoeven hier niets aan toe te voegen. Laten we blijven bij Gods Woord, de belijdenisgeschriften en de kerkorde. Dan hebben we geen conferenties nodig, die zaken aan de orde stellen, die onder ons volkomen zeker zijn.

B.

N.B. Dit artikel was zo goed als gereed toen ik een artikel onder de ogen kreeg, dat in De Wekker van 22 oktober 1982 staat, onder het opschrift: *Wantrouwen*. Het lijkt me niet nodig na al het voorgaande nu op dit artikel in te gaan. Ik kan er dankbaar voor zijn, dat J.H.V. zoveel aandacht aan mijn artikeltje besteedt, maar ik meen dat het niet juist is, dat hij zijn uitgangspunt neemt in wantrouwen, dat zich zou richten tegen de inleider. Ik heb me niet ingedacht wat deze zou hebben te zeggen, maar me bezig gehouden met de zaak, die daar aan de orde wordt gesteld. Overigens de tijd zal het leren hoe de ontwikkeling in dat opzicht is.

Mogelijk dat ik in een volgend nummer van ons blad op het artikel van J.H.V. inga, maar dan wil ik trachten dat te doen in de geest der zachtmoedigheid.

B.

Over: Alle Begrip te Boven (1.)

Onder deze titel is in ons blad opgenomen een boek dat in het engels verschenen is onder de titel: **More than notion**.

In de tweede druk, verschenen in 1965, schreef D.M. Lloyd-Jones van de Westminster Chapel te Londen het volgende voorwoord:

Het verblijdt mij te horen, dat er vraag is naar een tweede editie van dit buitengewone boek en ben daarom zeer gelukkig er een woord van aanbeveling voor te mogen schrijven. Het kwam bijna toevallig in mijn handen. Ik had nooit van de schrijfster gehoord, maar op het ogenblik dat ik het begon te lezen was ik geboeid en diep bewogen.

Er zijn sommige boeken waarvan kan worden gezegd, dat het lezen ervan een ervaring is en die is nooit weer dezelfde. De uittreksels uit de levensbeschrijvingen van deze verschillende mensen die in onderscheiden wegen tot de zaligmakende kennis van de Heere Jezus Christus kwamen, zijn, op een en dezelfde tijd, overtuigend en bemoedigend.

Bij het lezen ervan is één ding duidelijk, namelijk het wezenlijke onderscheid tussen het kennen met het hoofd van het Christelijk geloof en een ware ondervinding met het hart.

Bij de aanbeveling ervan aan de gemeente van Westminster Chapel op een vrijdagavond zei ik, dat het verplicht moest worden gesteld het te lezen, in het bijzonder voor alle

theologen, maar het zal ook zijn waarde blijken te hebben voor allen die uitzien naar een wezenlijke Christelijke ervaring. Velen die het gelezen hebben als gevolg van mijn aanbeveling hebben getuigd van de zegen die zij hebben ontvangen. In een kerk die mij bekend is leidde het lezen van het boek door één man tot een gebedssamenkomst als zij tevoren nooit hadden gehad. In deze oppervlakkige en verwarde dagen dank ik God voor een boek als dit en ik bid dat Hij het moge zegenen voor talloze zielen.

In het boek staat ook een aantekening bij de titel, als volgt:

Ware religie moet altijd worden vergezeld van **diep gevoel**. Het moet zo zijn vanwege haar **geestelijk** karakter. Niemand legde meer de nadruk op de geestelijkheid van de godsdienst dan zijn Stichter. Teneinde de wezenlijke noodzakelijkheid van geestelijke ervaring te benadrukken maakte de Heere Jezus dikwijls gebruik van een **paradox**, zoals toen Hij zei: „Die zijn leven vindt zal het verliezen, maar die zijn leven verliest om Mijentwil zal hetzelfde vinden”. Het was daarom natuurlijk dat de geestelijk-gezinde gelovigen te Pulverbach zich wendden naar de hymnen van **Joseph Hart**. Want deze dienaar was zelf door diepe wateren gegaan en zijn hymnen, hoewel vaak vreemd, zijn **enig** in hun gebruik maken van de paradoxale methode. We kunnen niet beter doen dan dit te illustreren door het drukken van de regels, waaruit onze titel is genomen.

*IJdel is al onze beste vroomheid,
Wanneer zij op valse gronden is gebouwd;
Ware religie is meer dan begrip,
Er moet iets worden gekend en gevoeld.*

*Het is te geloven in tegenstrijdigheden,
Te spreken met iemand die men nooit ziet,
Te roepen en te zuchten onder aan-
vechtingen,
Toch te vrezen de gedachten aan
verlichting.*

*Het is te gevoelen de strijd tegen ons,
Toch in de hoop de overwinning te
ver krijgen,
Te geloven, dat Christus ons gereinigt
heeft,
Hoewel de melaatsheid blijft.*

*Voortdurend in het geloof te zijn,
Toch te beven, sidderen en schudden;
Elk ogenblik te ontvangen
Kracht en toch altijd zwak zijn.*

*Te zijn aan het strijden, vluchten,
terugkeren;
Altijd aan het zinken, toch aan het
zwemmen;
Om te gaan met Jezus, aan het treuren
-Om onszelf of anders om Hem.*

B.

Voor de jeugd

Het Zonnekind 45.

Beste jongelui!

„En het geschiedde na sommige dagen, in de dagen van de tarweoogst, dat Simson zijn huisvrouw bezocht met een geitenbokje, en hij zeide: Laat mij tot mijn huisvrouw ingaan, in de kamer. Maar haar vader liet hem niet toe in te gaan.”

Richt. 15 : 1.

Simson is boos weggelopen. Zo hebben we het de vorige keer gehoord. Doch dat is op de duur weer overgegaan. Gelukkig. Er wordt wel eens gezegd: Boos worden is menselijk en boos blijven is duivels. Dat is natuurlijk niet helemaal waar. Boos blijven is duivels. Dat zal iedereen wel begrijpen. Want de duivel is de boze. Hij is altijd boos en blijft altijd boos. Hij kan niet anders, want hij is niet anders. Doch boos worden is ook duivels. Was de mens niet eenmaal de duivel toegevalen, hij zou nooit boos geworden zijn. Doch daar hij de boze is toegevalen is alle boosheid uit de boze.

Als jullie je dus eens boos maken, om welke reden ook, misschien wel een heel gerechtvaardigde reden, weet dan dat de boosheid die in je opkomt niet uit God is, maar uit de boze. De Heere die het hart kent van Zijn volk, veel beter dan dat zij het zelf ooit zullen kunnen leren kennen, heeft daarom ook leren bidden: „Verlos ons van de boze, en leidt ons niet in verzoeking.” Dat is niet eens nodig, maar dat is iedere keer weer nodig. Of men daar ook iedere keer erg in heeft, is een te

betwijfelen zaak. Laat een ieder zichzelf op dit punt maar eens onderzoeken. En hij zal bevinden hoe noodzakelijk de zesde bede is, en dan zoals hij in de heid. kat. verklaard wordt.

„En het geschiedde na sommige dagen . . . ” Die sommige dagen moeten wel ruim genomen worden. Het is een uitdrukking die meer voorkomt in de bijbel en dan soms wel een tijdsverloop aanduidt van meer dan een jaar. Hoeveel dagen het dus precies geweest zijn, is niet met zekerheid te zeggen, doch het waren er meer dan vijf of zes. Er staat bij dat het in de dagen van de tarweoogst was. Dat is een tijdsaanduiding, die tevens dienen moet om het vervolg te verklaren zoals dat in vers 4 en 5 beschreven staat. We weten daaruit ook dat het in de zomer is geweest. Want de tarwe wordt niet in het voorjaar geoogst en ook niet in de winter, doch dat geschiedt altijd in de zomer. En dan is het meestal mooi weer. Mogelijk zegt iemand: Moet dat ook nog opgemerkt worden? Heeft dat ook nog iets te betekenen? Ik geloof dat er op deze dingen veel te weinig acht wordt geslagen. Want de zomer en de winter, elk jaargetijde zijn maar geen vanzelfsprekendheden, doch worden door de Heere bestuurd. Het is zelfs vastgelegd in een verbond wat God met de mens gemaakt heeft. Dat verbond heet het natuurverbond. Je kunt daarvan lezen in Gen. 8:22: „Voortaan al de dagen der aarde zullen zaaiing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht niet ophouden”. Dat heeft God gezegd tot Noach na de zondvloed. En dat verbond is door de Heere nog steeds niet verbroken. Hij houdt ook ten deze getrouw Zijn woord. En wie geeft daar acht op? Alle jaargetijden worden door de mens misbruikt om te zondigen. Ik ga daar nu niet over uitweiden. Want een ieder die het leven kent, weet dat dit zonder meer de waarheid is.

Alle dingen worden door ons geneutraliseerd. Wij zeggen: Hét is mooi weer. Hét regent. Hét sneeuwt enz. Doch de bijbel spreekt daar heel anders over. Want daar staat dat God Zijn zon doet opgaan over bozen en goeden, en dat Hij regent over rechtvaardigen en over onrechtvaardigen. Hij geeft de sneeuw als wol. Hij strooit de rijm als as. Hij werpt Zijn ijs daarheen als stukken enz. Alles wordt dus in de bijbel aan God toegeschreven. Hij doet alle dingen en doet de mens, die van Hem afgevalen is, in Zijn algemene goedheid nog delen in heel veel goede en aangename dingen. En wie geeft daar acht op?

We leven, als jullie dit lezen, in de periode van het jaar dat er dankdag gehouden wordt voor het gewas. De gemeente wordt dan opgeroepen om de Heere te erkennen voor al datgene wat van vee en velden komt en waardoor Hij ons leven wil onderhouden. En dan niet om het in zonde te besteden, maar om het in Zijn dienst te besteden.

Onderzoekt het eens, jongens en meisjes, wordt daar door ons **aan gedacht? Of gaan wij aan al deze dingen gedachtenloos voorbij?** Wanneer wij iets presteren dan hebben we graag aandacht. We worden dan ook graag geprezen. Een kind heeft behoefte aan een schouderklopje. Allemaal begrijpelijk. Een mens is maar een mens. De Heere heeft onze goedkeuringen en lofuitingen niet nodig, maar dat wil daarom niet zeggen dat we de Heere niet groot moeten maken voor al datgene wat Hij doet. En daar schieten we nu zo zeer in te kort. Het is een wonder als het eens gebeurt. Als het niet naar onze zin gaat, dan hebben we dadelijk ons commentaar gereed. Dan is het te koud en dan te warm en vul verder zelf maar in. Doch wanneer worden de goedertierenheden des HEEREN vermeld, die elke morgen nieuw zijn?

Als je op al deze dingen acht geeft, moeten jullie dan ook niet bekennen dat de lankmoedigheid Gods toch wel erg groot is, terwijl Hij zo weinig of in het geheel geen waardering krijgt. Wie daar ogen voor krijgt, gaat zich schamen en wordt door de goedertierenheden des Heeren tot bekering geleid. Alle weldaden waarmee we ons dan omringd zien, zijn dan geen vanzelfsheden, maar wonderen van Gods ongehouden goedheid. Ongehouden goedheid is onverplichte goedheid. Dat wil zeggen: God is het niet verplicht dat Hij aan alle schepselen wel doet. Alle schepselen zijn daarentegen en daarom wel verplicht om met alle weldaden in de Heere te eindigen en met al datgene wat Hij nog geeft en laat Hem te dienen. Daar wordt dan „dankdag” voor gehouden. Ik hoop dat jullie het ook zo verstaan. Dan is het de

Heere wel aangenaam. De dankdag is dan zeker niet iets wat maar uit het kerkelijk programma geschrapt moet worden. Zo wordt er in de kerken helaas wel steeds meer over gedacht. En dat dit Godonterend is wordt niet bedacht.

Ik schreef boven over het „natuurverbond”. Daar zit voor een opmerkelijke waarnemer nog veel meer aan vast, dan alleen dat zomer en winter enz. niet zullen ophouden. Want God bevestigt door het natuurverbond de onvergankelijkheid van het genadeverbond. Leest ten deze maar eens wat er staat in Jes. 54 : 9, 10: „Want dat zal Mij zijn als de wateren, Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik ook gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer.” Wie zo de dingen opmerkzaam waar mag nemen in het rijk der natuur, mag er zich door bevestigd zien in de staat der genade en weten dat hem de zaligheid verzekerd is. Gelukkig is hij die deze dingen gelovig mag verstaan. Doen jullie dat ook?

We gaan weer terug naar Simson. Na sommige dagen, dus een langere tijd, begon hij weer aan zijn vrouw te denken. Hij was er kwaad vandaan gegaan. Doch zijn boosheid was over gegaan. Hij wilde er weer naar toe. De bevalligheid die zij had in zijne ogen, kreeg weer de overhand. We kunnen natuurlijk hier weer van alles gaan denken. Je zou denken: Hij was van die heidense vrouw af. Dat hij er mee getrouwd was, kon geen bijbelse goedkeuring wegdragen. Dat hij, na er mee getrouwd te zijn, er vandaan ging, deugde evenmin. En dat hij er nu weer naar toe ging, was dat wel goed? Had hij er niet beter vandaan kunnen blijven? Wat zou hem nu weer te wachten staan? Die vrouw had geen enkele blijk van verknochtheid aan hem gegeven. Ik denk dat zij het er best mee eens geweest zal zijn dat haar vader haar weer aan een ander gaf.

Al deze vragen en nog veel meer zouden er gesteld kunnen worden. Ik kan ze allemaal niet oplossen. Ook al deze dingen hebben plaats gehad onder de voorzienigheid Gods. Hij werkt de zonde niet. Hij bestuurt ze wel. Wij mogen het kwade niet doen opdat het goede er uit voort zou komen. Doch God kan het kwade wel doen medewerken ten goede. Wie kan hier Zijn wijs beleid doorgronden?

Het is een genade als men ten deze verwaardigd mag worden om God Gód te laten. Hij doet alles wat Hem behaagt en niemand kan zeggen: Heere wat doet Gij? Hij geeft geen rekenschap van al Zijn daden. Niemand heeft ook het recht om God tot verantwoording te roepen, al is de mens brutaal genoeg om het toch te doen. Het is het beste, om als we in de raadseken van het leven verstrikt dreigen te raken, stil te zwijgen voor het aangezicht des Heeren „en stil berust in Zijn beleid; Van nu tot in alle eeuwigheid”.

Doch ik moet weer gaan eindigen. De volgende keer gaan we verder D.V.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C.v.d. Ent

P.S.

Verschillenden hebben aan de achter ons liggende gedenkdagen aandacht besteed. We hebben enkele verkwikkende reakties mogen vernemen, namelijk dat God onze eenvoudige persarbeid nog voor deze en gene tot zegen heeft willen stellen, met de wensen daarbij gevoegd, dat God ons nog vele jaren een vaardige pen zal mogen geven tot stichting van al diegenen die ons blad lezen. We zijn voor al deze dingen zeer erkentelijk en daar het ons niet mogelijk is, om een ieder persoonlijk te bedanken, willen we het via ons blad doen. Ook mede namens mijn vrouw en kinderen hartelijk bedankt !!!!

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Uitgeverij Kool b.v., postbus 177,
3900 AD Veenendaal

Huwelijk en gezin door Drs. C.A. van der Sluijs.

Dit boek bevat een serie preken naar aanleiding van Efeze 5:21 tot Efeze 6:4, onder

het thema „huwelijk en gezin” gehouden tijdens doopdiensten in de Vredeskerk van de Hervormde Gemeente te Veenendaal, in de jaren 1979-1982.

Gemeente, -zo begint Ds. Van der Sluijs de eerste preek- het Teken en Zegel van de Heilige Doop hebben alles te maken met het christelijk huwelijk en het christelijk gezin. Beiden staan vandaag de dag in de branding van het moderne levensgevoel. Hedendaagse gangbare opvattingen, die steeds meer ingang blijken te vinden, betekenen niets minder dan een rechtstreekse aantasting en ondermijning van het huwelijk, en zó van 't gezin.

De emancipatie-gedachte: vrouw en man zijn precies gelijk, het feminisme: vrouwen

vechten voor hun rechten, en het samenwonen zonder getrouwd te zijn, en niet te vergeten het steeds groter wordende aantal echtscheidingen, geven met elkaar uitdrukking aan een levensgevoel dat voor een christenmens totaal vreemd dient te wezen. Ondertussen vormen ze wel de donkere en dreigende achtergrond waartegen het christelijk huwelijk en het christelijk gezin zich lichtend en haarscherp dienen af te tekenen. Niet onmogelijk dat in een ontkerstende en een van alle christelijke waarden ontmantelde maatschappij, het christelijk getuigenis zich juist hier zal gaan toespitsen!

Het is mijn bedoeling om in een serie preken oer het huwelijk en het gezin met u te gaan denken vanuit de Bijbel. En dat in de eerst-

volgende doopdiensten, waarvan deze de eerste is.

Tot zover deze prediker. Hij zoekt te spreken naar de Schrift. Er verschijnt meer lectuur op dit gebied. Voorzover deze geschriften in overeenstemming zijn met Gods Woord vullen ze elkaar aan. Het is goed daarvan kennis te nemen in een tijd, waarin velen huwelijk en gezin niet meer willen zien in het licht van de Schrift. Er kan nooit genoeg gewaarschuwd worden, er kan nooit genoeg terugverwezen worden naar wat de Heere in Zijn Woord zegt. Alleen in de wederkeer tot de Heere en het houden van Zijn geboden kan er verwachting zijn.

Het boek met deze preken bevat veel goeds. De prijs is f 14,90.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (105)

23. Het einde te Pulverbach (7).

De bijeenkomsten in Churton huis groeiden zo, dat Richard een kleine kapel bouwde aan de noordzijde van het huis. Hij hield ook zondagsschool op de zolder van de schuur en een avondschool voor leerlingen, waar de ouders van sommigen die nu in het dorp leven (1961) het enige onderwijs dat ze ooit gehad hebben ontvingen. Hij was zeer geliefd. Daar hij de gave van zijn oom Bernard om de geestelijke, vertrouwelijke mededelingen van sommigen van zijn hoorders op te tekenen waardeerde, liet hij ook zulke aantekeningen op schrift achter. We hebben aan hem te danken de bijzonderheden over Maria Carswell, haar man Edward, Maria Burgwin, William en Harriet Sankey, uit Ponsort Hill (William was mijnwerker in Snailbeach), Mevr. Adlington, de vrouw van een boswachter, eerst van de hoge leerregels, zoals zij ze noemde, die toen in Pulverbach geprekeet werden, niets moest hebben, maar ze werd al gauw een toegedane hoorderes. Haar verdriet was groot, toen haar gezin naar Shrewsbury moest verhuizen, doordat haar man zijn betrekking verloor toen hij tengevolge van een ongeluk een oog moest missen. In diezelfde tijd bracht de Heere George Drayton, een jonge prediker, uit de duisternis van het Methodisme en gaf Hij hem een duidelijker boodschap dan de Methodisten begeerden, maar die Mevr. Adlington aanstond en een paar andere gelijkgezinden, zodat zij graag de bijeenkomst in de kleine kamer in Shrewsbury bezochten, het enige wat ze zich konden veroorloven. George liep naar Pulverbach om Richard te bezoeken en er ontstond een hechte band tussen hen, die verbroken werd door de ontijdige dood van George, die verdronk, toen hij de Severn in een roeiboot overstak.

„Deze allen stierven in het geloof”. Maar de omvang van dit boek laat niet toe meer op te nemen. De familie Gilpin is helemaal heengegaan en wij komen terug bij het begin en kijken naar het familiegraf.... Als we denken aan de langdurige strijd in de dingen van God, die de meesten van hen hadden en

hoe een ieder van hen het beginsel van hun vertrouwen vasthield tot aan het einde, kunnen we niets beter doen dan te eindigen met een aanhaling van Bernard zelf:

„Het is alleen de oude strijd, waarvan we zullen vinden, dat hij steeds weerkeert op verschillende manieren en plaatsen, zolang de Kerk strijdende is. Het heeft mij doen zien, dat het niet alleen maar een verandering is van inzicht, een vasthouden in theorie aan een stelsel van leerregels in plaats van een ander, dat wordt betwist, maar dat wanneer de echte waarheid van genade in het hart komt de vijand, als dat toegelaten wordt, weer zal brullen en beide, hart en huis, met zijn verwoesting zal vervullen.

Hier heb ik er wat van kunnen begrijpen wat Luther zo krachtig uitdrukt in de volgende woorden, genomen uit zijn **Verklaring van Genesis**: „Dit geloof is een levend en een krachtig iets. Het is niet een loos overpeinzen van het hart als een eend op het water, maar als water, dat verhit door het vuur niet langer koud maar heet is en geheel anders dan tevoren, zo vormt geloof, het werk van de Heilige Geest, een andere geest en andere gevoelens en maakt een geheel nieuwe mens. Geloof is daarom een werkzaam, moeilijk en krachtig iets. En als we er recht over zouden oordelen, zouden we er meer naar handelen, dan het behandelen, want het verandert de geest en de gevoelens en omhelst dingen die afwezig zijn, ja, in strijd met ons verstand, en oordeelt dat ze aanwezig zijn”.

Einde.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

U bent ook dit jaar weer hartelijk welkom op „De Verrassing” Pension voor jong en oud. Bungalows en stacaravans. Zondag eerbiedigend. Bespreek tijdig. Postbus 302, 1794 ZG, Oosterend-Texel. Tel. 02223-661 of 391

□ „Repos Ailleurs” te Driebergen, RUSTOORD voor eenzamen, herstellen, oververmoeiden en zij die, binnen eigen kring, er eens uit willen of moeten. Houdt u Gods Dag in ere en bent u afkerig van t.v. e.d., belt u dan eens 03438 - 12466.

KOMPLETE WONING-INRICHTING EN STOFFERING

Meubelen, Tapijten, Gordijnen, Bedden, Dekens, Zonwering enz. Vloerkleden en Oosterse tapijten.

Geheel vrijblijvend komen wij bij u thuis met onze zeer uitgebreide stalencollecties. Tapijten worden gratis gelegd en voor vakwerk staan wij garant!

Ook verzorgen wij diepreiniging van uw tapijt. Bel ons eens voor een afspraak! Beleefd aanbevelend:

B. Elderkamp

Frankenord 17, 3079 LB Rotterdam. Tel.: 010 - 82 34 87

HOE RAAKT U DIE PAAR PONDJES KWIJF?

Natuurlijk met de geheel plantaardige Vermageringstabletten. Kuur voor een maand f 20,-

Tevens uit voorraad leverbaar meer dan 40 kruidenmengsels o.a. Eczeem, Galsteen, Galaandoening, Hoge Bloeddruk, Hoofdpijn, Hooikoorts, Ischias, Laxeer. Kuur voor een maand f 15,-

NIEUW

Behalve de soorten Vermagering, Vochtafdrijvend en Zenuwen, nu ook Hoge Bloeddruk, Rheumatiek en Vernauwde Bloedvaten in tabletvorm verkrijgbaar. Maandkuur f 20,-

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetestraat 5, 2011 WL Haarlem. Tel. 023 - 312882, b.g.g. 023 324806. Postgiro 190609.

Stichting Reformatorische Hulpactie

„Woord en Daad”

Giro 3020900
Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 32550

Een kans om te overleven

In de Derde Wereld sterven elke minuut 30 kinderen door ondervoeding. Vele miljoenen missen ook geestelijk voedsel

Geef één of meer warme maaltijden f 0,75

Een bundel van liefde (kleding en schoeisel) f 15,-

Een kinderbijbel f 10,-

„Geef gij hun te eten” Lukas 9 : 13a

JOHANNUS
Hét elektronische orgel voor klassieke muziek.

OPUS 18

JOHANNUS orgel
vanaf f 7.475,-

Dealer van o.a.: JOHANNES, VISCONTI, OMEGA.

Komt u eens geheel vrijblijvend deze orgels beluisteren en bespelen. Ook kunt u de 4-kanalen akoestiek beluisteren.

- * Landelijke service
- * Hoge inruil
- * Franco thuis door heel Nederland
- * Gaarne telefonische afspraak

nie. deij
VIANEN
Orgels

Voorstraat 89
Tel. 03473-76170